

[Alvilda Larsen.]

Ser vi på lejeforhøjelserne under en helt anden synsvinkel, nemlig i forbindelse med huslejeudligningen, nødvendigheden af en udligning af lejen i nyt og gammelt byggeri, som mit parti ganske vist også har taget afstand fra, ser man, at der heller ingen udligning er i disse forslag. Tværtimod sker der det, at huslejen trækkes op over det hele, at prisniveauet også i det nye byggeri vil stige. Det stiger på grund af den forhøjede rente, og det stiger på grund af de ændringer, der nu foreslås til byggestøtteloven. Med disse ændringer kan prisen på en lejlighed på to værelser og eet kammer eller en lille toværelses med to kamre beregnes at komme til at udgøre 3 000 kr. i indskud og 3 000 kr. i årlig leje. I Tårnbyparken f. eks., hvor der i første omgang er opført 600 lejligheder under den nugældende lov, koster lejlighederne 29 kr. pr. m²; her vil de lejligheder, der nu skal opføres i anden omgang, og som skal opføres efter de ændringer, der nu foreslås, komme til at koste 32 kr. 50 øre pr. m². Det viser tydeligt, at det er hele huslejeniveauet, der skrues op, og selvom der nu ved ændringsforslag nr. 11 til byggestøttelovforslaget indføres en undtagelsesbestemmelse for de 8 000 først påbegyndte lejligheder, forhindrer dette jo ikke, at det om ganske kort tid forlanges, at en familie eller et ungt ægtepar skal præstere ikke mindre end 3 000 kr. i indskud for en ny lejlighed. Hvor mange tror man kan præstere det? Det bliver i hvert fald ikke lønarbejderne.

Udover at sådanne forslag vil tjene til yderligere sammenstuvning af flere beboere i gamle og små lejligheder, vil de få indflydelse på byggeriets omfang. Boligforeningernes folk har jo allerede påpeget det alvorlige heri, bange for konsekvenserne for byggeriets omfang. Det vil betyde mindre boligbyggeri med derpå følgende arbejdsløshed. Og hvad så? Hvad med bolignøden overhovedet? Det kunne man spørge om. Hvad med talen om at stå rustet, når de store årgange om ikke så forfærdelig mange år myldrer frem på boligmarkedet og arbejdsmarkedet? Det ændringsforslag, der indeholder en nedsættelse også af det beløb, staten stiller til rådighed for boligbyggeriet, kan hurtigt regnes om i lejligheder. Det betyder, at der årligt kan bygges ca. 10 000 lejligheder — kun 10 000 lejlig-

heder! Enhver kan se de katastrofale følger, disse nedskæringer medfører, idet alene befolkningstilvæksten her i landet årligt kræver 17 000—19 000 lejligheder; det er meget let at se, at det igen bliver folk med de små og jævne indtægter, der vil blive hårdest ramt. Opfrisker man nu det socialdemokratiske boligprogram fra for to år siden — programmet med de mange og billige lejligheder, med kravet om 12 000 særligt billige lejligheder til 100 kr. om måneden, som skulle bygges udover de 24 000, der dengang årlig blev bygget — og sammenligner dette fine boligprogram med det, der skal gennemføres nu, forstår man simpelthen ikke, hvorfra socialdemokratiet henter modet.

Een ting er i hvert fald givet, og det er, at nu tager bolignøden først rigtig fart. Ingen af de argumenter, der anvendes til støtte for de foranstaltninger, som her kræves, holder jo.

For lejeforhøjelserne har — udover det, jeg allerede har nævnt — det forsvar været anvendt, at den gamle leje var billig, simpelthen for billig, sammenlignet med andre varer i dag. Selv den højtærede boligminister, det ærede medlem hr. Kjærboel, har for få år siden rigtigt udtalt, at han ikke kunne forstå, at noget ikke måtte være billigt mere, og i særdeleshed ikke boligen. Endvidere kunne man sige, at ingen vel ville finde det andet end tåbeligt, hvis der skulle pålægges en mand, som på et givet tidspunkt havde købt et sæt tøj billigt, en skat, fordi en anden mand i dag skal betale mere for et nyt og bedre sæt tøj.

Ja, men nu må der ske en frigørelse af boligerne, siger man; restriktionerne må ophæves; der må skabes større bevægelighed på boligmarkedet; det vil ophæve bolignøden og fremtvinge billigere boliger. Det er de argumenter, man anvender i forsvaret for de foreslåede foranstaltninger, og det hævder man på et tidspunkt og i samme nu, hvor forskellige foranstaltninger fremmer alt det, som uvægerligt vil øge presset på boligmassen og gøre boligerne dyrere.

Frigørelse! Hvad dækker det ord egentlig over? Siden 1914 har vi her i landet ikke haft det, der kaldes frihed på boligområdet, i hvert fald kun i en ganske, ganske kort periode i begyndelsen af 1930 — det fremhæves også i boligministeriets egen betænk-